

Na temelju članka 18. Statuta Općine Gradec („Glasnik Zagrebačke županije“, broj 23/09, 13/13, 8/18, 11/18 i 9/21), a temeljem Zapisnika sa sastanka vezanog uz problematiku rada Farme Gradec, Bioplinskog postrojenja Gradec i načina zbrinjavanja gnojovke i digestata na području Općine Gradec od 17. lipnja 2026. godine, Općinsko vijeće Općine Gradec na svojoj 11. sjednici održanoj dana 13.07. 2026. godine donosi

ODLUKU

o zauzimanju stava Općinskog vijeća Općine Gradec o daljnjem radu Farme Gradec i Bioplinskog postrojenja Gradec

Članak 1.

Općinsko vijeće Općine Gradec, nakon razmatranja dugogodišnje problematike rada Farme Gradec, Bioplinskog postrojenja Gradec, načina zbrinjavanja gnojovke i digestata te utjecaja navedenih djelatnosti na kvalitetu života stanovnika Općine Gradec, zauzima jasan stav da daljnji rad Farme Gradec i Bioplinskog postrojenja Gradec na postojećoj lokaciji, u sadašnjem ili sličnom obliku, nije prihvatljiv za lokalnu zajednicu.

Općinsko vijeće Općine Gradec temeljem Zapisnika sa sastanka vezanog uz problematiku rada Farme Gradec, Bioplinskog postrojenja Gradec i načina zbrinjavanja gnojovke i digestata na području Općine Gradec od 17. lipnja 2026., smatra da se lokacija Farme Gradec i Bioplinskog postrojenja Gradec treba postupno zatvoriti, a prostor sanirati sukladno važećim propisima, okolišnoj dozvoli, posebnim uvjetima nadležnih tijela i pravilima struke.

Članak 2.

Općinsko vijeće Općine Gradec ovaj stav zauzima zbog dugotrajnog, ponavljajućeg i izrazito opterećujućeg utjecaja rada farme i bioplinskog postrojenja na stanovnike Općine Gradec, osobito zbog:

1. višegodišnjeg problema neugodnih i intenzivnih mirisa koji se šire s područja farme, bioplinskog postrojenja, laguna te prilikom prijevoza i aplikacije gnojovke i digestata na poljoprivredne površine;
2. činjenice da stanovnici, osobito u ljetnim mjesecima i večernjim satima, zbog intenzivnog smrada često ne mogu normalno boraviti u svojim domovima, otvarati prozore, koristiti dvorišta niti boraviti na otvorenom prostoru čime su im ugrožena temeljna ljudska prava;
3. brojnih prijava, izlazaka nadležnih službi i dokumentiranih pritužbi stanovnika vezanih uz neugodne mirise, izlivanje, aplikaciju i prijevoz gnojovke i digestata;
4. onečišćenja kanala, vodotoka, tla i okoliša, uključujući pojave onečišćenja u kanalima u blizini vodnih površina;

5. načina aplikacije gnojovke i digestata na poljoprivredne površine, pri čemu su na sastancima i u raspravama istaknuti slučajevi aplikacije bez odgovarajuće inkorporacije u blizini kuća, naselja, cesta, kanala i vodotokova te primjeri postupanja pojedinih kooperanata koji su za stanovnike neprihvatljivi;
6. prekomjernih opterećenja lokalnih prometnica, poljskih puteva i komunalne infrastrukture te troškova koje takvo opterećenje posredno stvara za lokalnu zajednicu;
7. ozbiljne zabrinutosti stanovnika za kvalitetu zraka, tla, podzemnih voda, vodotokova i ukupnog okoliša na području Općine Gradec;
8. utjecaja na zdravlje djece, odgojno-obrazovne ustanove i svakodnevni rad Osnovne škole Gradec i Dječjeg vrtića Din-Don Gradec, osobito u situacijama kada neugodni mirisi otežavaju boravak djece na otvorenom i normalno prozračivanje prostora;
9. negativnog utjecaja na demografsku sliku Općine Gradec, vrijednost nekretnina, nedoseljavanje i iseljavanje stanovništva te razvoj općine kao poželjnog mjesta za život;
10. činjenice da stanovnici Općine Gradec od rada farme i bioplinskog postrojenja ne ostvaruju razmjernu korist, dok istodobno svakodnevno trpe njihove negativne posljedice.

Članak 3.

Općinsko vijeće Općine Gradec smatra da se problem Farme Gradec i Bioplinskog postrojenja Gradec ne može svesti isključivo na pitanje tehničkih poboljšanja, pojedinačnih filtera, povremenih sanacija, promjene materijala u biofiltrima, povremenog upozoravanja kooperanata ili naknadnih kontrola nakon već nastale štete.

Dosadašnje iskustvo pokazuje da se problemi ponavljaju iz godine u godinu, da se odgovornost često prebacuje između vlasnika, operatera, kooperanata i nadležnih institucija, dok lokalna zajednica i dalje ostaje izložena istim posljedicama.

Općinsko vijeće Općine Gradec smatra da su farma i bioplinsko postrojenje na postojećoj lokaciji, zbog blizine naselja, kuća, škole, vrtića, prometnica, poljoprivrednih površina, vodotoka i svakodnevnog života stanovnika, u trajnom neskladu s razvojnim interesima Općine Gradec.

Članak 4.

Općinsko vijeće Općine Gradec traži od vlasnika, operatera i svih pravnih osoba koje upravljaju Farmom Gradec i Bioplinskim postrojenjem Gradec da pristupe izradi jasnog, vremenski određenog i provedivog plana postupnog zatvaranja predmetne lokacije.

Plan iz stavka 1. ovoga članka mora obuhvatiti osobito:

1. rokove za postupno smanjenje i prestanak rada farme i bioplinskog postrojenja na postojećoj lokaciji;

2. način zbrinjavanja preostalih količina gnojovke, digestata, nusproizvoda i drugih tvari koje nastaju ili su nastale radom farme i bioplinskog postrojenja;
3. mjere sprječavanja daljnjeg onečišćenja zraka, tla, kanala, vodotoka i podzemnih voda;
4. plan sanacije laguna, manipulativnih površina, objekata i pripadajuće infrastrukture;
5. obvezu vraćanja prostora u stanje koje ne predstavlja opasnost za okoliš, zdravlje ljudi, vodne resurse i daljnji razvoj područja;
6. način provedbe i nadzora sanacije od strane nadležnih tijela.

Članak 5.

Općinsko vijeće Općine Gradec traži da se sanacija prostora provede sukladno okolišnoj dozvoli, posebnim propisima iz područja zaštite okoliša, zaštite voda, poljoprivrede, gospodarenja otpadom, prostornog uređenja i gradnje, kao i prema uvjetima i nalogima nadležnih tijela.

Sanacija prostora ne smije biti formalna niti djelomična, već mora obuhvatiti stvarno uklanjanje posljedica dosadašnjeg rada, uključujući provjeru stanja tla, voda, vodotoka, kanala i drugih dijelova okoliša na koje je rad farme i bioplinskog postrojenja mogao imati utjecaj.

Općinsko vijeće Općine Gradec smatra da prestanak rada bez cjelovite sanacije prostora ne predstavlja prihvatljivo rješenje.

Članak 6.

Općinsko vijeće Općine Gradec zadužuje općinsku načelnicu da ovaj Zaključak dostavi:

- Podravka Agri d.o.o.,
- Energija Gradec d.o.o.,
- PIK Vrbovec d.o.o., odnosno vlasniku predmetne lokacije,
- nadležnom ministarstvu za zaštitu okoliša,
- nadležnom ministarstvu za poljoprivredu,
- Državnom inspektoratu Republike Hrvatske,
- Hrvatskim vodama,
- Zagrebačkoj županiji,
- Vodoopskrbi i odvodnji Zagrebačke županije d.o.o.,
- drugim nadležnim institucijama prema procjeni općinske načelnice.

Općinsko vijeće Općine Gradec traži od navedenih tijela i pravnih osoba da se pisano očituju o ovom Zaključku, svatko u okviru svoje nadležnosti, te da Općini Gradec dostave informacije o mjerama koje namjeravaju poduzeti.

Članak 7.

Općinsko vijeće Općine Gradec posebno traži od nadležnih institucija da provedu sve potrebne nadzore nad radom Farme Gradec i Bioplinskog postrojenja Gradec, uključujući nadzor nad:

1. postupanjem po okolišnoj dozvoli;
2. sustavom oborinske odvodnje i mogućim ispuštanjima u kanale i vodotoke;
3. stanjem laguna, manipulativnih površina i pripadajuće infrastrukture;
4. načinom zbrinjavanja gnojovke i digestata;
5. ugovorima i praksom postupanja kooperanata koji preuzimaju, prevoze i apliciraju gnojovku i digestat;
6. količinama digestata koje se apliciraju na pojedine poljoprivredne površine;
7. usklađenošću aplikacije s propisima, osobito u odnosu na vodotoke, kanale, naselja, vremenske uvjete i obvezu zaoravanja;
8. mogućim utjecajima na tlo, podzemne vode, površinske vode i zrak.

Članak 8.

Općinsko vijeće Općine Gradec ističe da Općina Gradec svoj budući razvoj želi temeljiti na zdravom i sigurnom životnom okruženju, zaštiti djece i obitelji, očuvanju voda i okoliša, demografskom oporavku, uređenju prostora, razvoju javne infrastrukture, obrazovanja, sporta, turizma, gospodarstva i kvalitete života stanovnika.

Općinsko vijeće Općine Gradec smatra da nastavak rada farme i bioplinskog postrojenja na postojećoj lokaciji nije uskladiv s takvom razvojnom vizijom Općine Gradec.

Općina Gradec ne može istodobno ulagati u vrtiće, škole, prometnu infrastrukturu, javne prostore, demografske mjere, doseljavanje mladih obitelji i razvoj naselja, a pritom prihvaćati stanje u kojem se stanovnici svakodnevno suočavaju s intenzivnim smradom, strahom od onečišćenja, padom vrijednosti nekretnina i osjećajem da su njihova temeljna ljudska prava ugrožena.

Članak 9.

Općinsko vijeće Općine Gradec ovom Odlukom ne preuzima nadležnosti drugih tijela niti odlučuje o pravima i obvezama trećih osoba izvan svoje zakonom propisane nadležnosti, već jasno i nedvosmisleno izražava stav predstavničkog tijela Općine Gradec i lokalne zajednice koju predstavlja.

Stav Općinskog vijeća Općine Gradec jest da se Farma Gradec i Bioplinsko postrojenje Gradec na postojećoj lokaciji trebaju zatvoriti, da se prostor mora sanirati, a da nadležne institucije, vlasnik i operatori moraju preuzeti odgovornost za zakonito, stručno i provedivo rješavanje ove dugogodišnje problematike.

Članak 10.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u službenom glasniku Općine Gradec „Glasnik Zagrebačke županije“ i na mrežnim stranicama Općine Gradec.

KLASA: 024-01/26-01/05

URBROJ: 238-09-01-26-06

Gradec, 13.07.2026.

PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA

Fabijan Tadić, ing.sec.ZOP.

ZAPISNIK

sa sastanka vezanog uz problematiku rada Farme Gradec, Bioplinskog postrojenja Gradec i načina zbrinjavanja gnojovke i digestata na području Općine Gradec

Sastanak je održan dana 17. lipnja 2026. godine, s početkom u 11:00 sati, u prostorijama Općine Gradec. Tema sastanka bila je problematika rada farme i bioplinskog postrojenja na području Općine Gradec, utjecaj navedenih djelatnosti na kvalitetu života stanovnika, pitanja aplikacije gnojovke i digestata, zaštite voda i zraka te daljnje postupanje nadležnih subjekata i institucija.

Zapisnik je izrađen kao službeni zapisnik Općine Gradec. Izlaganja sudionika jezično su uređena radi jasnoće, preglednosti i čitljivosti, uz zadržavanje smisla i bitnih informacija iznesenih na sastanku.

POPIS PRISUTNIH

R.br.	Ime i prezime	Funkcija / institucija
1.	Vedran Deletić	Hrvatske vode
2.	Zrinka Degoricija	Hrvatske vode - Služba zaštite voda
3.	Sanja Vresk	Hrvatske vode
4.	Admir Smajlović	vijećnik Općinskog vijeća Općine Gradec
5.	Katarina Dragičević	ravnateljica Dječjeg vrtića Din-Don Gradec
6.	Tomislav Kazanec	Vodoopskrba i odvodnja Zagrebačke županije d.o.o.
7.	Mladen Horvatić	predsjednik SRD-a „Šaran“
8.	Damir Lukačić	predsjednik ŠRU-a „Vidra“ Cugovec
9.	Mario Filipičić	predsjednik LU-a „Gaj“ Gradec
10.	Mirko Habijanec	predsjednik LU-a „Jelen“ Lubena
11.	Robert Spajić	član Uprave Podravka Agri d.o.o.
12.	Katarina Kundih	Podravka Agri d.o.o.
13.	Krešimir Šibalić	predsjednik Uprave Energija Gradec d.o.o.
14.	Fabijan Tadić	predsjednik Općinskog vijeća Općine Gradec
15.	Monika Grgoić	općinska načelnica Općine Gradec
16.	Višnja Kukić	pročelnica Jedinog upravnog odjela Općine Gradec
17.	Stefana Požgaj	odvjetnica
18.	Mario Katušić	direktor Komgrad Gradec d.o.o.
19.	Marija Rebrović Mijak	ravnateljica Osnovne škole Gradec

Zastupljene institucije i udruge: Hrvatske vode, Općina Gradec, Općinsko vijeće Općine Gradec, Osnovna škola Gradec, Dječji vrtić Din-Don Gradec, Vodoopskrba i odvodnja Zagrebačke županije d.o.o., SRD „Šaran“, ŠRU „Vidra“ Cugovec, LU „Gaj“ Gradec, LU „Jelen“ Lubena, Podravka Agri d.o.o., Energija Gradec d.o.o. i Odvjetnički ured Stefane Požgaj.

Ukupno prisutnih: 19 sudionika

Zapisnik sastavila: Monika Grgoić

TIJEK SASTANKA

Monika Grgoić: otvorila je sastanak, pozdravila prisutne, pojedinačno predstavila sudionike te ukratko upoznala nazočne s temom sastanka. Nakon uvoda riječ je prepustila Fabijanu Tadiću, predsjedniku Općinskog vijeća Općine Gradec.

Fabijan Tadić: istaknuo je da problematika rada farme i bioplinskog postrojenja na području Općine Gradec traje još od 2013. godine te da su mještani kroz godine izgubili povjerenje u mogućnost rješavanja problema, budući da se, nakon svake promjene upravljačkih struktura ili odgovornih osoba, postupak praktički vraćao na početak. Podsjetio je da su u ranijem razdoblju postojali dokumentirani dogovori i potpisani dokumenti tadašnjih odgovornih osoba Belja i bioplinskog postrojenja kojima su najavljivana rješenja, no da do stvarnog poboljšanja nije došlo.

Naveo je da je stanje u posljednjih više od pola godine eskaliralo do razine koju stanovnici opisuju kao neizdrživu. Prisutnima je naznačio da prikazane fotografije i snimke predstavljaju samo dio postojeće dokumentacije. Nakon sastanka održanog u studenome s predstavnicima Podravke Agri osnovana je radna skupina te su prema Podravki Agri upućeni zahtjevi. Općina je zaprimila dva dopisa, ali je ocijenjeno da se iz njih ne može iščitati konkretan benefit za stanovnike niti značajniji pomak prema dogovoru. U dopisima su navedene određene tehničke mjere i investicije koje, prema mišljenju predstavnika Općine, rješavaju pojedine tehničke aspekte rada farme i bioplinskog postrojenja, ali ne donose stvarno poboljšanje kvalitete života stanovnika.

Naglasio je da sastanak nije sazvan od strane pojedinaca, nego na prijedlog stanovnika, Općinskog vijeća, nadležnih institucija i udruga s područja Općine. Cilj sastanka bio je utvrditi što će se konkretno poduzeti po zahtjevima Općine i mještana, postoji li mogućnost dogovora te kakvi su prijedlozi Podravke Agri, Belja i Energije Gradec vezano uz rješavanje problema neugodnih mirisa, aplikacije gnojovke i digestata te utjecaja na okoliš.

Robert Spajić: zahvalio je na uvodu i prisutnima na odazivu. Podsjetio je da je u studenome održan sastanak na kojem su razmatrani mogući zahvati i mjere, uključujući tehnička rješenja vezana uz farmske jedinice. Istaknuo je da Podravka Agri d.o.o. posluje kao dio Podravka Grupe te da se aktivnosti na lokaciji provode sukladno važećim zakonskim propisima, procedurama i obvezama iz važeće regulative.

Naglasio je da vlasnička struktura više nije ista kao ranije te da se očekuje promjena vlasništva. U tom kontekstu naveo je da Podravka Agri u ovom trenutku ne može samostalno donositi odluke o većim zahvatima i investicijama dok ih ne odobri novi vlasnik. Unatoč tome, istaknuo je spremnost za razgovor o modelu koji bi bio prihvatljiv za stanovnike koji žive na području izloženom utjecajima rada postrojenja.

Naveo je da je razmatran model naknade ili kompenzacije za stanovnike, pri čemu je spomenut izračun od približno 3.750.000,00 eura godišnje, temeljen na zahtjevu od 1.500,00 eura po stanovniku i procjeni od 2.500 stanovnika. Prema njegovoj ocjeni, sadašnja proizvodnja takav iznos ne može podnijeti. Kao drugo moguće rješenje naveo je ugradnju pročištača zraka na svim farmskim jedinicama, njih ukupno 18, s procijenjenom vrijednošću investicije od oko 3.250.000,00 eura, što smatra razumnim zahvatom s opravdanjem kroz 10 godina.

Posebno je istaknuo da problem i dalje predstavlja aplikacija digestata, koja se provodi putem uslužnih izvršitelja. Naveo je da je uočeno da pojedini izvršitelji rade prekršaje te da su u takvim slučajevima isključivani iz poslovanja. Međutim, prema njegovim riječima, ostaje problem aplikacije gnojovke odnosno digestata, a drugi model zbrinjavanja trenutno nije uspostavljen. Podsjetio je da je još 2013. predlagao izgradnju pročištača otpadnih voda koji bi omogućio pročišćavanje do recipijenta II. kategorije, ali da tadašnje vlasničke strukture nisu prihvatile taj prijedlog.

Naveo je da su već nastali određeni izdaci, uključujući oko 360.000,00 eura za plaćanje usluga aplikacije te oko 150.000,00 eura investicija temeljem prethodno dostavljenog dopisa. U tijeku je, prema njegovim riječima, zamjena kokosove vune. Za sve veće zahvate potrebno je odobrenje vlasnika. Istaknuo je da, ako lokalna sredina ne prihvaća daljnji rad farme na toj lokaciji, Podravka Agri tu činjenicu mora prihvatiti. Kao mogućnosti naveo je ili zahtjev sredine da se djelatnost zatvori ili ulaganje u pročištače zraka, uz napomenu da bi i tada ostao problem aplikacije gnojovke i digestata.

Naveo je da bi se iduće godine ukupni volumen digestata mogao smanjiti ako jedno od bioplinskih postrojenja, vjerojatno Gradec, izađe iz sustava poticajne tarife. Istaknuo je da poslovanje ne može biti moguće ako je u negativnom saldu bilance.

Sanja Vresk: postavila je pitanje je li Podravka Agri razmatrala mogućnost da bioplinsko postrojenje ima vlastitu mehanizaciju za aplikaciju gnojovke i digestata, osobito cisterne koje omogućuju neposredno unošenje u tlo, čime bi se smanjili neugodni mirisi. Ukazala je i na mogućnost natkrivanja laguna, budući da se u njih slijevaju oborinske vode, što povećava ukupnu količinu gnojovke odnosno digestata. Prema njezinu mišljenju, vlastita oprema za aplikaciju i natkrivanje laguna predstavljaju logična tehnička rješenja, uz uvjet da postoje dostatne poljoprivredne površine.

Robert Spajić: odgovorio je da postoje ugovorni obveznici koji moraju osigurati površine za aplikaciju digestata. Naveo je da u bioplinsko postrojenje dnevno ulazi oko 130 do 140 m³ gnojovke te oko 30 m³ ugljične mase i silaže, a nakon procesa izlazi približno 180 m³ digestata, dok se manji dio pretvara u metan. Digestat završava u lagunama.

Procijenio je da bi pokrivanje jedne lagune iznosilo oko 180.000,00 eura, ali je kao problem naveo nemogućnost miješanja pokrivenog sustava, odnosno rizik sedimentacije. Istaknuo je da su lagune posljednjih godina prvi put dobile odgovarajuću hidrauliku i da su prvi put ispražnjene. Naveo je da digestat nema isti vremenski okvir primjene kao gnojovka, ali ga nastoje aplicirati sukladno Trećem akcijskom programu. Istaknuo je i problem radne snage te potrebu automatizacije, navodeći da je danas teško pronaći osobe koje žele raditi takve poslove. Kao okvirnu cijenu cisterne od 20 do 30 m³ s ulagačima naveo je oko 250.000,00 eura.

Sanja Vresk: podsjetila je da je tu nekada postojao cjevovod kojim se gnojovka mogla dovoditi do određene lokacije za aplikaciju.

Robert Spajić: pojasnio je da postoje dvije površine od po 18 hektara, odnosno ukupno oko 50 hektara, na kojima se može aplicirati oko 5.000 m³, dok se ostatak od oko 50.000 do 60.000 m³ mora aplicirati na druge oranice. Naveo je da jedan od dobavljača digestat vozi i na udaljenije lokacije te da se za to plaća oko 4,00 eura po m³.

Vedran Delečić: istaknuo je da sastanak nije primarno mjesto za detaljnu raspravu o pojedinim tehničkim rješenjima, osobito jer dio prisutnih nije dužan pratiti tehničke detalje. Naglasio je da su

Hrvatske vode na sastanak došle u punom sastavu upravo zato što problem shvaćaju vrlo ozbiljno. Naveo je da su prisutne predstavnice ispostave i stručne službe te da će Hrvatske vode u stručnom smislu pružiti pomoć u okvirima svojih nadležnosti, ali da se tehnička pitanja trebaju rješavati na stručnim sastancima nadležnih službi.

Naglasio je da je interes Hrvatskih voda zaštita površinskih i podzemnih voda te da će inzistirati na strogoj primjeni propisa. Istaknuo je da vlasničke promjene i upravljačke strukture nisu presudne za Hrvatske vode; njih zanima ulaz, izlaz i mogućnost kontrole sustava.

Zrinka Degoricija: nadovezala se na izlaganje Vedrana Deletića i istaknula da su operateri obveznici okolišne dozvole te da se ono što je propisano okolišnom dozvolom mora provoditi. Navela je da u okolišnoj dozvoli stoji da se digestat aplicira na poljoprivredne površine u vlasništvu operatera, kojih bi prema dozvoli trebalo biti dovoljno, ili se predaje trećim osobama. Operater mora osigurati da se digestat zbrinjava na propisan način.

Pojasnila je da bi se sva gnojovka s farme trebala preraditi u digestat u bioplinskom postrojenju, a zatim koristiti kao gnojivo na poljoprivrednim površinama, uz poštivanje propisanih količina dušika po hektaru i vremena primjene iz akcijskog programa. Ako operater nema dovoljno vlastitih površina na kojima se nešto stvarno uzgaja, digestat se može predavati trećim osobama, ali se i tada mora postupati sukladno propisima.

Podsjetila je da su Hrvatske vode 2023. godine imale dvije dojave o onečišćenju potoka Crnčić te da je sada u tijeku nova dojava, u kojoj sudjeluju vodni čuvari, djelatnici ispostave i inspekcija. Ukazala je da bi na ovakav sastanak bilo korisno uključiti i nadležnu inspekciju, budući da se radi o situacijama u kojima je prijavljeno onečišćenje, proveden nadzor i izdavana inspekcijska rješenja. Spomenula je fotografiju vodnog čuvara od 10. lipnja na kojoj je potok Crnčić vidljivo prekriven naslagama.

Zrinka Degoricija: pojasnila je, nakon pitanja o izvoru onečišćenja, da je pregledan oborinski ispušni bioplinskog postrojenja te da je snimljen i video na kojem se vidi istjecanje vode u potok nakon oborina. Podsjetila je da je u okolišnoj dozvoli iz 2020. utvrđeno propuštanje silosa za skladištenje silaže, odnosno procjednih voda u melioracijski kanal, te da je operater dobio mjeru sanacije i izvedbe sabirnih jama. Istaknula je mogućnost da procjedne vode silaže putem oborinske odvodnje dospijevaju u potok. Naglasila je da Hrvatske vode ne mogu ulaziti na teren proizvođača i utvrđivati sve izvore onečišćenja; to je nadležnost inspekcije.

Fabijan Tadić: nadovezao se tvrdnjom da bioplinsko postrojenje u okolišnoj dozvoli nema registriranu djelatnost zbrinjavanja otpadnih, oborinskih i komunalnih voda te da je na to upozoravao još prije izdavanja dozvole za rad drugog megawata.

Zrinka Degoricija: pojasnila je da se oborinske vode s manipulativnih površina mogu ispuštati u potok ako je to propisano okolišnom dozvolom i ako se provodi propisano uzorkovanje. Naglasila je da je nositelj postupka okolišne dozvole Ministarstvo zaštite okoliša, a ne Hrvatske vode.

Monika Grgoić: navela je da je Općina poziv uputila i Ministarstvu zaštite okoliša, no da se nitko nije odazvao niti očitovao. Dodala je da jedna predstavnica inspektorata dolazi idući tjedan.

Zrinka Degoricija: pojasnila je proceduru kod prijave onečišćenja vodotoka: vodni čuvari obilaze lokaciju, fotografiraju, nastoje utvrditi izvor onečišćenja i izvješćuju Hrvatske vode, nakon čega se

predmet prosljeđuje inspekciji. Inspekcija je nadležna utvrditi izvor onečišćenja i provoditi nadzor na lokaciji proizvođača.

Mirko Habijanec: predstavio se kao predsjednik LU-a „Jelen“ Lubena i predsjednik Uprave Radnik d.d. te se osvrnuo na pitanje oborinskih voda. Istaknuo je da i gospodarski subjekti koji imaju znatno jednostavnije pogone moraju imati elaborate, suglasnosti i sustave za oborinske i površinske vode, stoga smatra nedopustivim da ovakvo postrojenje ne bi imalo potpuno uređeno pitanje odvodnje. Prema njegovu mišljenju, projektant je o tome morao voditi računa pri gradnji.

Ocijenio je da postojeća farma i bioplinско postrojenje ne odgovaraju ovom prostoru i okolišu, jer su štete za podzemne vode, okoliš i stanovništvo veće od gospodarskih koristi. Naglasio je da pitka voda nema cijenu i da zagađenje voda dugoročno predstavlja neprocjenjivu štetu. Upozorio je na utjecaj na životinje, lovišta, okoliš, zdravlje ljudi te na odseljavanje stanovništva.

Predložio je da se razmotri koliko je Podravki Agri i budućem vlasniku poslovno teško postupno ugasiti djelatnost na ovoj lokaciji, provesti sanaciju te eventualno uz pomoć Fonda za zaštitu okoliša i europskih sredstava izgraditi adekvatnu farmu na drugoj lokaciji, primjerenijoj takvoj proizvodnji i s dostatnim poljoprivrednim površinama.

Fabijan Tadić: pokazao je fotografije aplikacije gnojovke odnosno digestata na poljima u blizini vodotoka Koruške, koji se ulijeva u Česmu, a ona je pritok parka prirode Lonjsko polje. Istaknuo je da se prema nitratnoj direktivi digestat ne bi smio aplicirati u blizini vodotokova.

Pokazao je i fotografije istog područja tjedan dana nakon aplikacije, nakon obilnih kiša i poplava, kada su aplicirane količine završile u potocima, kanalima i na drugim njivama.

Naglasio je da se takve situacije na području Koruške i Glogovnice događaju gotovo svake godine, kada se vodotoci izliju i poplave nizinska područja. Istaknuo je da Općina ne može kontrolirati kooperante jer nije policija niti inspekcija, a mještani se nalaze u situaciji da moraju prijavljivati jedni druge. Prema njegovim riječima, Općina i mještani očajnički traže pomoć nadležnih institucija.

Naveo je da je život u takvim uvjetima sve teži, da se Općina ne može razvijati dok navedeni problem postoji u ovom obliku te da su prisutni strahovi za zdravlje djece, stanovnika i životinja. Pokazao je i fotografije uginulih životinja pronađenih na području gdje se aplicirala gnojovka.

Katarina Dragičević: istaknula je da se gnojovka i digestat izvoze i između kuća u naseljima, na parcele u vlasništvu osoba koje pružaju usluge aplikacije. Naglasila je da stanovnici, kada se požale, dobivaju odgovor da su takve aktivnosti ugovorene i „prirodne“, ali da za stanovnike nije normalno da im se onemogućava disanje i boravak djece na otvorenom, osobito kada se aplikacija provodi neposredno uz ograde kuća.

Fabijan Tadić: pokazao je fotografiju kooperanta koji se zaustavlja uz cestu i ispušta sadržaj u kanal, napominjući da postoje snimljeni slučajevi, ali i brojni slučajevi koji nisu snimljeni niti prijavljeni.

Zrinka Degoricija: istaknula je da su takve situacije predmet policije i inspekcije. Naglasila je da Hrvatske vode ne izbjegavaju svoje obveze, ali da ne mogu sankcionirati osobu koja čini prekršaj na terenu. Uputila je prisutne da u konkretnim situacijama nazovu 112, navedu osobu, cisternu, lokaciju i radnju, kako bi policija i inspekcija mogle izaći na teren.

Robert Spajić: potvrdio je da je riječ o pravnom subjektu za kojeg je prethodno rekao da ga žele sankcionirati ako se utvrdi odgovornost.

Stefana Požgaj: postavila je pitanje na koji način Podravka Agri kontrolira svoje kooperante, postoji li osoba ili tim zadužen za nadzor, jesu li kooperanti educirani i upozoreni što smiju, a što ne smiju raditi te kakva je procedura kada Podravka Agri zaprimi snimku ili prijavu nepravilnog postupanja.

Krešimir Šibalić: odgovorio je da se reagira na svaki poziv te da su u posljednje tri godine održane tri edukacije kooperanata. Naveo je da se pokušava podići njihova svijest i da je bilo nepravilnosti. Istaknuo je da nemaju dovoljno ljudi da prate kooperante pri svakom izlasku na teren, ali da su obilazili određene kooperante i njihove površine te da su u pojedinim slučajevima, nakon upozorenja, površine zaorane. Potvrdio je da je bilo situacija u kojima digestat nije bio zaoran.

Stefana Požgaj: upitala je jesu li kooperanti ikada bili kažnjeni zbog takvih postupanja.

Robert Spajić: odgovorio je da Podravka Agri ne može financijski kažnjavati kooperante, ali ih može isključiti iz posla, što za njih znači gubitak prihoda od 4,00 eura po m³.

Katarina Dragičević: upitala je na koliko vremena se kooperanti isključuju iz posla.

Krešimir Šibalić: naveo je da je u jednom slučaju kooperant bio isključen na tri mjeseca, ali da nakon razgovora i izlaska na teren nije došlo do potrebe raskida ugovora. Dodao je da je u jednoj situaciji kiša onemogućila odmah zaoravanje nakon aplikacije.

Katarina Dragičević: iznijela je primjer iz vrtića, navodeći da su prije otprilike mjesec i pol dana ujutro u Dječjem vrtiću Din-Don Gradec uvjeti bili takvi da se nije moglo disati ni vani ni unutra. Prozori su zatvoreni, djeca su se žalila na glavobolju, uključeni su klima-uređaji i korišteni pročišćivači zraka. Prema njezinim riječima, radilo se o lijepom danu koji su djeca trebala provesti u prirodi, ali su ga provela zatvorena, s maskama na licu.

Navela je da su odgajateljice fotografirale situaciju u kojoj je osoba aplicirala bez zaoravanja. Slučaj je prijavljen policiji i komunalnom redaru. Istaknula je da se, prema njezinu mišljenju, ne može postupati tako da osoba nakon prijave bude samo privremeno udaljena i ubrzo nastavi s istim ponašanjem. Smatra da bi nakon jedne ili više prijave trebao slijediti raskid ugovora, jer su prekršene obveze i izigrano povjerenje mještana, Općine i odgojno-obrazovnih ustanova.

Stefana Požgaj: istaknula je da se, s obzirom na neizvjesnost oko novog vlasnika i trajanje mogućih integracijskih procesa, ne vidi brzo rješenje. Kao pravnu mogućnost zaštite stanovnika navela je donošenje nove odluke o agrotehničkim mjerama kojom bi se ograničila ili zabranila aplikacija na oranice u neposrednoj blizini naselja, primjerice unutar jednog kilometra od naselja. Naglasila je da bi to stvorilo problem kooperantima, ali bi predstavljalo način zaštite stanovnika. Ujedno je pozvala Podravku Agri na snažniju kontrolu kooperanata.

Robert Spajić: osvrnuo se na fotografije aplikacije i naveo da važeći akcijski plan propisuje udaljenosti od vodotoka, primjerice zabranu primjene gnojovke na udaljenosti manjoj od tri metra od vanjskog ruba korita vodotoka širine pet metara ili više. Upitao je smatra li se da se takav posao u Hrvatskoj ili Europskoj uniji radi bitno drugačije te naglasio da, ako lokalna sredina smatra da takva aktivnost ovdje ne pripada, to treba jasno reći.

Predstavnici udruga i ostali sudionici: istaknuli su da je upravo to stav lokalne sredine - da predmetnoj djelatnosti, u ovom obliku i na ovoj lokaciji, više nije mjesto na području Općine Gradec.

Robert Spajić: naveo je da sustav, prema njegovu stajalištu, ispunjava zakonske norme i uvjete okolišne dozvole za bioplinsko postrojenje. Dodao je da je pitanje oborinskog ispusta i mogućeg utjecaja na vodotok predmet koji će se raspravljati na drugoj razini. Kao realnu mogućnost u ovom trenutku ponovno je naveo instalaciju pročištača zraka, dok za ostala rješenja nije mogao potvrditi izvedivost.

Mirko Habijanec: ponovno je upozorio da nastala šteta u podzemnim vodama može biti nemjerljiva i financijski neusporediva s vrijednošću poslovanja. Predložio je da Općina razmotri mogućnost intenzivnijeg nadzora i sankcioniranja prekršaja na javnom dobru te da se paralelno radi na dugoročnom rješenju zatvaranja i sanacije lokacije. Ponovio je da ulaganje u postojeći sustav nema smisla ako lokacija nema uvjete za takvu proizvodnju i ako nema dovoljno površina za nusprodukte.

Višnja Kukić: upozorila je da postupanje Općine mora biti u okvirima zakona Republike Hrvatske te da komunalni redar nema ovlast ulaziti na privatno poljoprivredno zemljište.

Mirko Habijanec: istaknuo je kako se u ovom slučaju radi o mogućoj šteti na javnom dobru, a ne o privatnom pitanju. Naglasio je da su podzemne vode javno dobro Republike Hrvatske te da zaštita voda i okoliša predstavlja javni interes koji mora biti ispred pojedinačnog privatnog interesa.

Prema njegovu mišljenju, u slučajevima utvrđenih nepravilnosti potrebno je dosljedno uključivati nadležne službe i policiju te sankcionirati svako nezakonito postupanje. Kao primjer naveo je iskustva iz rada lovačke udruge, gdje su se slični problemi rješavali prijavama i sankcioniranjem počinitelja.

Smatra da je krajnje rješenje postupno zatvaranje farme i bioplinskog postrojenja na postojećoj lokaciji te provedba sanacije prostora. Pritom je naglasio da je potrebno sagledati i položaj druge strane, odnosno utvrditi posljedice koje bi takvo zatvaranje imalo za poduzeće, kao i razgovarati s vlasnikom lokacije.

Također je istaknuo da, ako se na postojećoj lokaciji stvara prevelika količina gnojnice i digestata, a nema dovoljno odgovarajućih poljoprivrednih površina za njihovu pravilnu aplikaciju, to znači da se prostorom ne upravlja na odgovarajući način. Zbog toga je upozorio da Općina prilikom izmjena prostornih planova mora posebno paziti da se u prostor ne smještaju djelatnosti koje bi mogle biti štetne za okoliš i stanovništvo.

Zaključno je naveo kako se, uz eventualne privremene mjere, paralelno treba raditi na zatvaranju ove djelatnosti na postojećoj lokaciji, uz razuman rok za provedbu tog procesa, jer ulaganje dodatnih sredstava u lokaciju nema smisla ako temeljni problem ostaje neriješen.

Marija Rebrović Mijak: podržala je izlaganje Mirka Habijanca i predložila da se kao opće mišljenje zabilježi stav da se daljnja rasprava ne treba iscrpljivati u tehničkim polemikama. Naglasila je, uz pitanje vode, i pitanje čistog zraka. Prema njezinim riječima, ne radi se samo o „neugodnom mirisu“, nego o intenzivnom, razarajućem smradu koji u jutarnjim i večernjim satima, osobito ljeti, onemogućava normalne uvjete života. Kao predstavnica odgojno-obrazovne ustanove upozorila je i na demografske posljedice, odseljavanje i nedolazak novih stanovnika, jer ljudi ne žele živjeti u takvim uvjetima.

Fabijan Tadić: ocijenio je da su razvoj Općine i sadašnji oblik rada farme i bioplinskog postrojenja međusobno nepomirljivi. Naglasio je da, bez obzira na to što je na lokaciji nekada bila farma, svinje i industrijska proizvodnja ne mogu imati prednost pred ljudskim životom, pravom na čist zrak i zdravim okolišem.

Istaknuo je da brojni slučajevi kooperanata nisu prijavljeni jer se ljudi ne žele zamjerati susjedima, boje se ili su doživjeli prijetnje. Naveo je da se ni Općina ni mještani u početku nisu snalazili kome prijavljivati pojedine slučajeve, a kada su se obraćali inspekcijama, često su nailazili na problem radnog vremena i neučinkovitosti sustava. Podsjetio je da je Općina predlagala alternativna rješenja, poput prenamjene postrojenja, primjerice u logistički ili distributivni centar, uzimajući u obzir dobar prometni položaj Gradeca prema Zagrebu, Koprivnici, Bjelovaru i Varaždinu.

Prema njegovu mišljenju, zaključak ove rasprave je jasan, odnosno da farmi i bioplinskom postrojenju više nije mjesto na postojećoj lokaciji. Naglasio je da Općina Gradec mora nastaviti svoj razvoj te da se ne može dugoročno razvijati ako istodobno trpi posljedice rada ovakvog postrojenja u neposrednoj blizini naselja. Naveo je kako je apsurdno da vrijednost nekretnina na području Općine Gradec pada unatoč činjenici da Općina ima vrlo dobre razvojne preduvjete, uključujući brzu cestu do glavnog grada bez naplate, dvotračnu željezničku prugu, osnovnu školu, dječji vrtić, dom zdravlja i poštu. Istaknuo je da Gradec, prema svim tim pokazateljima, ima obilježja poželjnog mjesta za život, no da negativni utjecaji farme i bioplinskog postrojenja narušavaju takvu sliku. Dodao je kako fotografije Gradeca prikazuju prostor koji izgleda kao razglednica, ali da unatoč tome vrijednost nekretnina i dalje pada, stanovništvo se iseljava, a novi stanovnici se teško odlučuju na doseljenje. Postavio je pitanje koja je svrha takvog stanja i je li opravdano žrtvovati razvoj općine, kvalitetu života stanovnika i budućnost prostora radi nečijeg profita.

Monika Grgoić: navela je da Turistička zajednica na području Općine Gradec nema evidentirano niti jedno noćenje, što dodatno ukazuje na negativan utjecaj postojeće situacije na razvojne mogućnosti općine.

Robert Spajić: naglasio je da farmska lokacija i bioplinsko postrojenje, prema njegovu stajalištu, posluju u skladu s trenutno važećim zakonskim propisima i okolišnim dozvolama. Dodao je da će okolišni standardi u budućnosti vjerojatno postajati stroži, osobito u pogledu zaštite voda, zraka i tla, ali da sustav trenutačno postupa prema važećim dozvolama.

Sanja Vresk: izrazila je neslaganje s tvrdnjom da se sustav u cijelosti poštuje, navodeći da se nepravilna aplikacija gnojovke ne bi događala da se propisi i uvjeti doista provode. Istaknula je da se gnojovka treba aplicirati i odmah zaoravati kako bi se spriječilo procjeđivanje i smanjili mirisi, a da je operater obavezan osigurati pravilnu provedbu.

Fabijan Tadić: usporedio je odnos operatera i kooperanata s odnosom investitora i izvođača, navodeći da naručitelja ne zanima koga je izvođač angažirao kao podizvođača, nego je odgovornost na ugovornom partneru. Predložio je da se Općini omogući uvid u katastar čestica na koje se aplicira digestat kako bi se provjerilo gdje se nalaze prijavljene površine. Istaknuo je da se kontrola kooperanata može organizirati i da nije prihvatljivo da se operater poziva na nemogućnost nadzora.

Robert Spajić: upitao je postoje li registracijske oznake osoba i vozila za konkretne slučajeve. Naveo je da Podravka Agri želi provesti sankcije prema kooperantima, iako smatra da za njihove pojedinačne radnje nije uvijek izravno odgovorna.

Višnja Kukić: istaknula je da su kooperanti u ugovornom odnosu s Podravkom Agri odnosno operaterom te da je upravo operater odgovoran za osobe s kojima sklapa ugovore.

Vedran Delečić: upitao je na koga glasi okolišna dozvola te istaknuo da, ako dozvola glasi na operatera, drugi kooperanti ne mogu biti izgovor za nepoštivanje uvjeta iz okolišne dozvole. Upozorio je da bi zbog postupanja kooperanata prijavu mogao dobiti upravo operater.

Damir Lukačić: istaknuo je da se na terenu ne radi o uobičajenoj aplikaciji. Prema njegovim riječima, kooperanti se zaustavljaju na cesti ili iza živice i ispuštaju velike količine na malim površinama, nerijetko tako da sadržaj prirodnim padom otječe prema kanalima i vodotocima. Naveo je da operater nema stvarni interes sankcionirati kooperante jer bi time i sam došao u problem zbrinjavanja digestata.

Zrinka Degoricija: naglasila je da se digestat na poljoprivredne površine izvozi zato da bi se ondje nešto uzgajalo, a ne da površine služe kao deponija gnoja. Ako se apliciraju prevelike količine, na takvim površinama se ne može uredno uzgajati. Ocijenila je da postoji krug nečinjenja i samovolje pojedinaca te da, ako nema dovoljno površina, operater mora pronaći druge kooperante i druga rješenja.

Tomislav Kazanec: postavio je pitanje je li sadržaj koji se aplicira uopće čisti digestat.

Robert Spajić: ponovio je da se slični načini aplikacije koriste i drugdje, uključujući Austriju.

Zrinka Degoricija: je ponovno istaknula da se ondje aplikacija provodi radi poljoprivredne proizvodnje, a ne kao odlaganje prekomjernih količina.

Mirko Habijanec: istaknuo je da bi za aplikaciju morale postojati jasne evidencije o količinama po površini, dokumentacija, kontrola i izvješćivanje prema jedinici lokalne samouprave ili drugim nadležnim tijelima. Kritizirao je neučinkovitost inspekcijskih sustava i potrebu da nadležna ministarstva i stručne službe ozbiljnije preuzmu kontrolu nad ovakvim slučajevima.

Zrinka Degoricija: pojasnila je da se slični problemi pojavljuju i u drugim dijelovima Hrvatske te je opisala način funkcioniranja nadležnih službi, uz napomenu da kontrola Državnog inspektorata nije u nadležnosti Hrvatskih voda.

Fabijan Tadić: naveo je da se i sam obraćao različitim inspekcijama i Uredu predsjednika Vlade, ali da je postupanje često završavalo upućivanjem natrag na nadležno ministarstvo ili inspekciju.

Robert Spajić: naveo je da je kod kooperanata evidentirano 2.691 hektar površina za oko 70.000 m³ godišnje dodatne produkcije, odnosno oko 30 m³ po hektaru. Dodao je da osobe koje apliciraju do 42 m³ po hektaru mogu ostvarivati poticaje putem PUS-a te da to netko kontrolira. Istaknuo je da Općina i nadležna tijela mogu imati uvid u ugovore i čestice, bez uvida u financijske elemente ugovora, dolaskom na lokaciju.

Fabijan Tadić: upitao je hoće li Podravka Agri omogućiti uzorkovanje laguna ako Općina to zatraži, uz obrazloženje da Općinu zanima sastav sadržaja koji se aplicira te moguće povezivanje s nalazima u kanalima, bunarima i podzemnim vodama.

Robert Spajić: odgovorio je da će uzorkovanje biti omogućeno, ali uz nadzor predstavnika operatera te je pojasnio razliku između digestata i gnojovke, navodeći da digestat nema amonijske forme dušika niti nitratno-nitritne oblike u smislu koji ima gnojovka, zbog čega smatra da se laboratorijskim analizama može razmatrati porijeklo onečišćenja.

Mladen Horvatić: predstavio se kao predsjednik SRD-a „Šaran“ Fuka i iznio iskustvo s kooperantom koji je, prema njegovim riječima, dulje vrijeme ispuštao gnojnicu na lokaciji čiji se sliv ulijeva prema ribnjacima i velikom ribnjaku Fuka. Naveo je da je osobu pratio, fotografirao i upozorio da sadržaj

otječe prema ribnjacima u kojima ljudi love i konzumiraju ribu. U razgovoru je istaknuo da ne može biti prihvatljivo da se lokalno stanovništvo truje, neovisno o tome tko je osoba koja to čini. Slučaj tada nije dalje prijavljivao jer se ljudi međusobno ne žele zamjerati.

Mario Katušić: zaključno je istaknuo da mještani ne traže samo bolja tehnička rješenja, nego da ne žele da im se gnojnica i digestat ispuštaju kraj kuća i u prostoru u kojem žive.

Monika Grgoić: osvrnula se na slučaj koji je eskalirao ispod vrtića. Navela je da je komunalni redar najprije izišao upozoriti kooperanta, no da je djelatnik koji je radio s kooperantom istrčao na cestu i napao komunalnog redara, nakon čega je Općina pozvala policiju. Istaknula je i da su djelatnici Općine ranije bili izloženi neugodnostima, uključujući oštećivanje automobila i gađanje jajima, zbog čega se kod ljudi stvara strah od prijavljivanja.

Robert Spajić: predložio je da se konkretni slučajevi fotografiraju i dostavljaju operateru radi postupanja.

Fabijan Tadić: upozorio je da se osobe koje snimaju ili fotografiraju nepravilnosti mogu naći u pravnom problemu zbog snimanja bez dopuštenja, osobito na privatnim površinama, te da se zbog toga prijave trebaju upućivati nadležnim institucijama. Naglasio je da Općina mora educirati mještane kome i kako prijaviti akcidente te dokumentirati sve prijave. Ponovio je zaključak da predmetna djelatnost, u ovom obliku, više ne pripada na toj lokaciji te da će dodatno pitanje biti i sanacija područja.

Zrinka Degoricija: podsjetila je da okolišna dozvola propisuje obvezu vraćanja lokacije u prvobitno stanje u slučaju zatvaranja.

Robert Spajić: komentirao je da bi se kod vraćanja u prvobitno stanje moralo uzeti u obzir kakvo je prvobitno stanje stvarno bilo.

Fabijan Tadić: upozorio je da budući vlasnik može zauzeti stav da prethodni dogovori s Podravkom Agri nisu njegova obveza te da Općina nema informaciju kako će se novi vlasnički i ugovorni odnosi razvijati.

Mirko Habijanec, Damir Lukačić i Fabijan Tadić: raspravljali su o tome je li za raniju rekonstrukciju farme i bioplinskog postrojenja bila potrebna dozvola, o opsegu rekonstrukcije, uklanjanju krovišta, instalacija i podova te o pitanju mehaničke otpornosti i stabilnosti objekta te kako je netko i prije morao dati dozvolu da to ovdje bude.

Sanja Vresk: istaknula je da Općina kroz prostorne planove može utjecati na ovakve djelatnosti, uključujući mogućnost ograničavanja kapaciteta, proširenja lokacije i broja grla prema određenim prostornim uvjetima. Navela je da se kroz postupke izrade prostornih planova i strateške procjene utjecaja na okoliš neke stvari mogu prevenirati.

Robert Spajić: naveo je da je broj grla danas manji nego što je bio predviđen inicijalnom dozvolom iz 1974. godine.

Admir Smajlović: podsjetio je da je još 1974. godine, kada se farma gradila, lokalnom stanovništvu obećavano da će vode iz laguna biti toliko pročišćene da će biti pitke. Naveo je da se prilikom kasnije rekonstrukcije farme i izgradnje bioplinskog postrojenja stanovništvu ponovno obećavalo da će nova tehnologija riješiti problem smrada. Smatra da su ljudi pristajali na obećanja jer su željeli čist zrak i čistu vodu, a nisu imali dovoljno stručnog znanja da prepoznaju ograničenja takvih obećanja.

Fabijan Tadić: naglasio je da je problem i u zakonodavnom okviru, jer se u dokumentima i dozvolama detaljno navodi dobrobit životinja i usklađenost s europskim standardima, dok se dobrobit okolnog stanovništva gotovo ne spominje. Naveo je i problem mjerenja kvalitete zraka, gdje se zbog vremena usrednjavanja povišene vrijednosti mogu prikazati kao unutar graničnih vrijednosti.

Mirko Habijanec: istaknuo je da su se uvjeti od 1974. bitno promijenili. Farma je, prema njegovim riječima, nastala u vrijeme kada je tadašnji PIK raspolagao tisućama hektara zemlje, dok takvi uvjeti danas ne postoje. Naglasio je da termini pražnjenja i aplikacije koji odgovaraju farmi ne odgovaraju nužno poljoprivrednoj proizvodnji.

Robert Spajić: opisao je ranije tehničko rješenje koje je predlagao 2008. i 2009. godine, kada je smatrao da bi bioplinsko postrojenje trebalo generirati sredstva za izgradnju pročištača otpadnih voda kapaciteta oko 600 m³ dnevno. Prema njegovu navodu, taj projekt tada nije prihvaćen, što je bio jedan od razloga njegova odlaska iz sustava.

Pojasnio je da bi se gnojovka, koja na ulazu ima vrlo visoke vrijednosti KPK, kroz sustav laguna i sedimentacije dovela do nižih vrijednosti, zatim bi se kruti dio separirao i odvezio kao kruti gnoj, a tekuća faza bi se dodatno pročišćavala, uključujući reverznu osmozu. Procijenio je da je tadašnja investicija za pročištač iznosila oko 2.600.000,00 eura, uz godišnji operativni trošak od oko 480.000,00 eura. Danas smatra da takvo rješenje zbog promjene financijskih okolnosti bioplina nije isplativo.

Sanja Vresk: upitala je gdje postoji pročištač gnojovke na vrijednosti koje se spominju i otvorila pitanje realne izvedivosti takvog pročišćavanja.

Zrinka Degoricija: navela je primjer Velike Ludine i peradarske farme, gdje je zaključeno da bi se ispušt morao pročititi do standarda recipijenta, što je investitoru učinilo reverznu osmozu neisplativom. Upozorila je i na problem zbrinjavanja koncentrata odnosno nusprodukta reverzne osmoze, za koji u Hrvatskoj nema odgovarajućeg rješenja te bi ga trebalo izvoziti na spaljivanje.

Fabijan Tadić: ponovno je naglasio da se iz svega iznesenog nameće zaključak da predmetnoj djelatnosti više nije mjesto na toj lokaciji. Ako sustav ne može zadovoljiti tehničke uvjete, poslovati bez kršenja propisa i osigurati normalne uvjete života, tada je potrebno zaustaviti djelatnost dok se objekt i sustav ne privedu svrsi za koju se koriste.

Podsjetio je na ranije situacije u kojima su se, prema navodima mještana, lagune otvarale jer su bile pune oborinskih voda i ispuštale u kanal. Zaključio je da Općina mora tražiti pomoć institucija za svaki pojedinačni segment problema - vodu, zrak, tlo, aplikaciju digestata, kooperante i sanaciju - kako bi se stanovnicima osigurali normalni uvjeti života.

Stefana Požgaj: zatražila je potvrdu može li Općina vijeću prenijeti da su se predstavnici Podravke Agri obvezali provesti kontrolu svojih kooperanata, osobito s obzirom na prikazanu materijalnu dokumentaciju, sazvati interni sastanak, organizirati skupinu ili odgovornu osobu za praćenje kooperanata te pisano obavijestiti Općinu o poduzetim radnjama.

Robert Spajić: potvrdio je da se može računati na kontrolu kooperanata. Naveo je da će provjeriti jesu li prikazane fotografije nastale prije ili nakon njihova posljednjeg sastanka s kooperantima te, ako su incidenti nastali nakon toga, utvrditi o kojim se pojedincima radi i što će se poduzeti.

Fabijan Tadić: upitao je predstavnike Hrvatskih voda može li Općina računati na njihovu daljnju pomoć i komunikaciju u stručnim i zakonskim pitanjima.

Vedran Delečić: odgovorio je da se Općina može obratiti Hrvatskim vodama za sva stručna i zakonska pitanja iz njihove nadležnosti, no da Hrvatske vode ne mogu postupati izvan svojih zakonskih ovlasti.

Fabijan Tadić: istaknuo je da je upravo takva stručna podrška ono što Općina traži te da je potrebno intenzivno uključiti Ministarstvo zaštite okoliša i Ministarstvo poljoprivrede.

Sanja Vresk: navela je primjer bioplinskog postrojenja u Bjelovaru, gdje je poljoprivredna inspektorica izašla na teren u roku od pola sata, utvrdila nepravilnu aplikaciju i kaznila i osobu koja je vozila i osobu koja ju je angažirala. Istaknula je da je takav način postupanja moguć.

Robert Spajić: naveo je da osoba koja prekrši pravila i prijavi aplikaciju putem PUS-a može izgubiti poticaje, što smatra učinkovitim putem sankcioniranja. Ponovio je da mu je za postupanje prema kooperantu potrebna konkretna registracijska oznaka vozila ili drugi identifikacijski podatak.

Monika Grgoić: upitala je što je na kraju utvrđeno vezano uz ispust u kanal od nekoliko dana ranije.

Robert Spajić: odgovorio je da će Općina predmet prijaviti inspekciji, a da je Podravka Agri provela vlastite analize. Naveo je da će, ako se utvrdi njihova odgovornost, snositi posljedice. Dodao je da Podravka Agri od kooperanata ne može tražiti dokaz što su uzgajali na površini na kojoj apliciraju, ali to može Ministarstvo poljoprivrede.

Fabijan Tadić: naveo je da je prema informacijama konzultanta na parcelama na kojima se aplicira tekući digestat upitno smije li se uzgajati hrana za prehranu, odnosno treba li se raditi samo o tehničkim kulturama.

Robert Spajić: odgovorio je da je, prema njegovu mišljenju, situacija obrnuta te da digestat nije problematičan za povrtarske kulture na način na koji je problematična gnojovka, jer gnojovka sadrži amonijsku formu dušika.

Višnja Kukić: upitala je smrdi li digestat.

Robert Spajić: odgovorio je da digestat kao takav puno manje smrdi od gnojovke.

Fabijan Tadić: iznio je sumnju da sadržaj koji se izvozi nije čisti digestat, jer ima izrazito neugodan miris. Naveo je da je posjetio postrojenje u Saint Gallenu i da ono što se na području Općine Gradec izvozi mirisom odgovara gnojovki, a ne digestatu.

Robert Spajić: pojasnio je da bioplinsko postrojenje ne može raditi bez gnojovke, jer je ona ulazna komponenta procesa u kojem se na kraju dobiva digestat.

Katarina Dragičević: ponovno je upozorila da se neugodni mirisi zadržavaju daniima i nakon zaoravanja, navodeći da je imala osjećaj da smrad isparava iz kože ljudi koji su mu bili izloženi.

Monika Grgoić: navela je da ispust u kanal od 9. lipnja nije prvotno bio prijavljen, nego je za njega saznala na jednom skupu, nakon čega je sama otišla fotografirati lokaciju. Opisala je da je nakon ulaska u automobil osjetila bol u nosu i stražnjem dijelu glave. Dodala je da je te večeri padala kiša.

Mario Katušić: naveo je da je svakodnevno prolazio pokraj farme i da su, prema njegovu opažanju, lagune do toga dana bile pune.

Krešimir Šibalić: upitao je kako je moguće da su lagune u kratkom razdoblju ispražnjene ako su bile prazne i prije.

Mario Katušić: pojasnio je da govori o onome što je zatečeno u potoku. Naveo je da je fotografirao dio kanala nizvodno od cijevi, gdje su kanali bili mokri, dok uzvodno nije bilo vode. Istaknuo je da

poljski put koji vodi do kanala nije bio pokošen te da bi se vidjeli tragovi prolaska traktora s cisternom od oko 30 tona da je netko drugi ispustio sadržaj niz kanal.

Fabijan Tadić: naglasio je da nitko nije došao na sastanak kako bi unaprijed nekoga optužio, ali da se slične snimke i situacije bilježe već ranije, uključujući noćne snimke ispusta na kojima se, prema njegovim riječima, vidi miješanje sadržaja iz smjera laguna s oborinskom vodom.

Robert Spajić: odbacio je tvrdnju da je sadržaj s njihove lokacije ispušten u kanal te naveo da su provedene analize istoga dana putem ovlaštenog laboratorija. Dodao je da će se kroz nadležne postupke utvrditi je li sadržaj koji je završio u kanalu porijeklom s njihove lokacije.

Krešimir Šibalić: izjavio je da su lagune prazne i da s lokacije nikada ništa nije ispušteno jer za to, prema njegovim riječima, nije bilo potrebe.

Monika Grgoić: upitala je koja je funkcija predmetnog ispusta.

Robert Spajić: odgovorio je da ispust prikuplja oborinske vode s farme i bioplinskog postrojenja. Pojasnio je da je nekada na njega bila spojena treća laguna sa zasebnim ventilom, ali da taj spoj više nije u funkciji, nego se ispust sada koristi za oborinsku vodu.

Mario Katušić: upozorio je da mu je ranije u telefonskom razgovoru rečeno da kanal nije u funkciji više od deset godina te izrazio sumnju da bi kratkotrajna kiša mogla napuniti sve kanale nizvodno od ispusta. Naveo je da je betonska podloga izgledala kao da je oprana.

Fabijan Tadić: upitao je što ako sadržaj nije ispušten iz tih cijevi, budući da nitko drugi u blizini ne raspolaže takvom količinom gnojovke.

Robert Spajić: zaključno je naveo da treba razmišljati dugoročno. Ako lokalna sredina ne želi da farma i bioplinsko postrojenje nastave raditi, tada operater ne može biti zainteresiran za otkup te parcele. Dodao je da će o daljnjem postupanju odlučivati i novi vlasnik, budući da je farmska lokacija u najmu od strane PIK-a Vrbovec.

ZAKLJUČCI I DALJNJE AKTIVNOSTI

- Opći stav predstavnika Općine, prisutnih udruga i predstavnika javnih ustanova jest da rad farme i bioplinskog postrojenja u postojećem obliku i na postojećoj lokaciji nije prihvatljiv za lokalnu sredinu zbog utjecaja na kvalitetu života, neugodne mirise, pitanje zaštite voda i tla, demografske posljedice i razvoj Općine Gradec.
- Općina Gradec će zapisnik sa sastanka dostaviti svim sudionicima te ga koristiti kao podlogu za informiranje Općinskog vijeća Općine Gradec i daljnje postupanje prema nadležnim institucijama.
- Predstavnici Podravke Agri d.o.o. potvrdili su spremnost za pojačanu kontrolu kooperanata, provjeru prikazanih slučajeva i poduzimanje mjera prema osobama za koje se utvrdi nepravilno postupanje. Podravka Agri d.o.o. treba Općinu Gradec pisano obavijestiti o provedenim internim provjerama, sastancima s kooperantima i poduzetim mjerama.
- Podravka Agri d.o.o. iskazala je spremnost omogućiti uvid u ugovore i čestice kooperanata u dijelu koji se odnosi na lokacije površina, bez uvida u financijske elemente ugovora, te omogućiti uzorkovanje laguna uz nadzor operatera.
- Hrvatske vode iskazale su spremnost pružiti Općini Gradec stručnu i zakonsku podršku u okviru svojih nadležnosti, osobito u pitanjima zaštite površinskih i podzemnih voda, postupanja kod dojava o onečišćenju i komunikacije prema nadležnim inspekcijskim tijelima.
- Istaknuta je potreba intenzivnijeg uključivanja Ministarstva zaštite okoliša, Ministarstva poljoprivrede, Državnog inspektorata, poljoprivredne inspekcije i drugih nadležnih tijela radi utvrđivanja odgovornosti, kontrole aplikacije gnojovke i digestata, kontrole okolišne dozvole, zaštite voda i zraka te mogućih mjera sanacije.
- Općina Gradec razmotrit će mogućnosti postupanja u okviru svojih ovlasti, uključujući donošenje ili izmjenu odluke o agrotehničkim mjerama, prostorno-planske alate, evidentiranje prijava i edukaciju stanovnika o načinu prijave akcidenata nadležnim službama.
- Kao dugoročno rješenje prihvaćen je stav sa početka sastanka kojim je predloženo zatvaranje postojeće djelatnosti na predmetnoj lokaciji i sanacija prostora.

ZAVRŠETAK SASTANKA

Sastanak je završio u 13:04 sati.

Općina Gradec
Monika Grgoić, općinski načelnik

